

În jurul lacului Titicaca

Timp de șapte luni, din mai până în decembrie 2006, am locuit în orașul Arequipa din sudul Peru-ului. Șederea mea s-a datorat unui stagiu pe care l-am făcut la un proiect de management al riscului de dezastru al Societății Germane de Cooperare Tehnică (GTZ). În timpul liber am explorat pe jos și cu bicicleta mai multe zone din sudul Anzilor în Peru, Bolivia și Chile. Mai multe informații pe www.stefanroman.com.

1. Pe bac trecând strâmtoarea Tiquina

2. Golf și peninsula Copacabana

Zeul Apu Qullana Awki a petrecut mai multe secole pentru a crea universul și când a terminat, s-a retras în zona unde acum se află lacul Titicaca, pe unul dintre cele mai înalte vârfuri de pe Altiplano. Cu condiția de a nu urca niciodată acel munte sacru din care ieșeau flăcări, le-a lăsat oamenilor un paradis liber de ură, invidie și certuri, Wiñay Marka. Era o vale bogată și prosperă. Într-o bună zi, cuprinși de Awqa, spiritul rău, oamenii au început să urce muntele sacru în speranța că vor deveni ființe superioare. Furios, Apu, de atunci zeul munților, le-a trimis o haită de puma în cale care, într-un carnațiu, au devorat aproape toată populația din vale. La această prilej, Inti, Zeul Soare a plâns timp de patruzeci de zile și nopți, inundând toată valea cu lacrimile sale. Așa s-a format lacul. Din munți au mai rămas doar vârfurile care erau acum, insule iar pumele au fost transformate în statui de piatră, de unde și numele de

Titicaca (qaqa titinakawa – sunt pume gri). Aveam șase sau șapte ani când am văzut pentru prima dată la Teleenciclopedia imaginii despre lacul Titicaca. Localnici aymara îmbrăcați în haine colorate, cu o căciulă de spiriduș în cap, vâsleau pe niște ambarcațiuni de stuf pe lac. Îmi aduc aminte că se vorbea și de niște insule plutitoare și nu înțelegeam cum pot pluti insulele. Era un loc foarte îndepărtat și misterios pentru mine, cu legende, spirite și forțe divine, o lume așa de diferită de ceea ce cunoșteam eu, aflată în mijlocul podișului de altitudine – Altiplano – și flancat de ascuțitele vârfuri ale cordilerei andine.

August 2002

Nu vreau să pedalez prea repede, deși drumul este plan și în mine se petrece o explozie de euforie. Mi-e frică să nu mi se facă rău din cauza altitudinii (deși sunt deja de trei zile aici) și nici nu știu cum va reacționa genunchiul meu, au trecut abia trei luni de

la ultima operație. Sunt pentru prima dată cu bicicleta la o înălțime de peste trei mii de metri, la 3680 m mai exact – altitudinea oglinzii lacului Titicaca. Puno, orașul principal de pe partea peruană a lacului își ia rămas bun de la mine pe un cer senin, temperatura a crescut rapid până la amiază și așa mă îndrept spre Desaguadero, localitatea de la frontiera cu Bolivia. Bicicleta este încărcată cum n-a mai fost în nicio tură. E de înțeles, doar îmi va fi casă pentru următoarele șase luni și trebuie să fiu pregătit atât pentru clima rece și cu vânt din Anzi, cât și pentru podișurile joase cu climă subtropicală aridă. Primele sate sunt încă înghesuite, dar cum am trecut de ele, intru într-o lume nouă – o liniște zgomotoasă cu turme de lama și alpaca păscând pe marginea drumului, întreruptă doar de copiii ciobanilor care fug spre mine strigând „mister, mister, dame plata” – nenea, nenea, dă-mi ceva bani. Anotimpul secetos face ca

toate dealurile acoperite cu ierburi și tufișuri să lucească într-un auriu puternic sub cerul albastru închis. Culorile parcă au voci aici. Le percep foarte intens pe toate. Am multe întrebări, dubii, dorințe și speranțe. Este începutul unei călătorii de peste șapte mii de kilometri cu bicicleta care urma să mă ducă prin Peru, Bolivia, Chile și Argentina până în sudul continentului sudamerican, în Patagonia.

Noiembrie 2006

Văd șoseaua în linie dreaptă în fața mea, vântul bate din spate, în aer se simte un miros de umed, cerul este înorat cu mici petice prin care mai trece câte o rază de soare. Mă bucur că am scăpat de agitația din Juliaca, cel mai important centru comercial din zona Titicaca. Ajunsesem cu autobuzul din Arequipa

Tărăncă
aymara

cu o seară înainte și aveam 5 zile timp pentru a face ocolul lacului prin nord, de la Juliaca până la Copacabana și Yunguyo. Sunt fericit că după trei ani din nou mă aflu pe malurile lacului sacru al incașilor, un loc care nu a încetat să mă fascineze încă din copilărie. Sfârșitul lunii octombrie coincide cu începutul sezonului de ploaie. Țăranii sunt pe câmpuri și-și seamănă terenul, ceea ce îmi oferă ocazia de a sta de vorbă cu ei. Se uită mirați la mine când mă văd cu bicicleta așa de încărcată, eu îi întreb de condițiile drumului, ei mă întreabă de România și de motivele călătoriei mele. Fețele lor îmi zâmbesc, ochii parcă plâng. Viața pe care o duc indigenii aymara aici nu este ușoară, deși față de alte zone din Altiplano, lacul le oferă tot ceea ce au nevoie pentru a supraviețui. Unele familii se dedică pescuitului, altele creșterii de vite, porci sau alpaca. Deoarece microclimatul creat în jurul lacului aduce precipitații mai bogate, agricultura este favorizată aici. Huancane este prima localitate mai mare după Juliaca. Aici fac ultimele cumpărături și la nici 4 km mai departe, drumul coboară pentru prima dată spre malul lacului. Aud din nou vocile naturii - șuieratul norilor șterși pe cer, cerul închis cu zgomotul său de contorsionare metalică. Tunetele din norii negri sunt acoperite de micile valuri care liniștesc situația în timp ce se sparg pe plajă. Sub roțile mountain bike-ului se freacă nisipul și pietrișul, iar la fiecare groapă se aude cum se lovesc vasele din gențile din față. Din când în când mă mai claxonează în semn de salut câte un camion cu marfă de contrabandă boliviană. Liniștea nu este afară, ci în mine. Bagajul meu de călătorie este complet (casa și dormitorul - cort, saltea, sac de dormit, bucătăria - primus, vase și mâncare, garderoba - haine de bicicletă, echipament de munte, haine de „casă”, echipamentul

de muncă - foto, video, audio și service-ul - piese de schimb și scule pentru bicicletă). Pe un câmp aproape de lac ridic cortul și pregătesc cina zilnică - paste cu sos de legume proaspete. Prima ploaie după cinci luni în sudul Peru-ului mă prinde aici - îmi era dor de zgomotul stropilor de apă și de mirosul de iarbă udă.

A doua zi pedalez mai departe pe valea care urcă pe un semiplatou. Ciobanii au venit aici cu oile la păscut. După o lungă coborâre ajung în Moho, sau cum le place localnicilor să-i spună, Jardin del Altiplano - grădina Altiplano. Într-adevăr se remarcă plantațiile de eucalipt din jurul orașului, formând o centură verde în jurul lui. Astăzi Moho este centrul unei mari manifestații electorale, vor fi alegeri locale peste o săptămână și toată lumea a venit să vadă ce au de spus liderii locali ai partidelor. Moho este de altfel și ultima localitate mare înainte de frontieră. Eu însă nu vreau să iau drumul direct, ci doresc să mai fac un ocol pe un drum mai puțin circulat care merge de-a lungul „coastei”. Drumurile aici se bifurcă la fiecare pas fără a fi semnalizate în vreun fel. La una dintre aceste bifurcații decid să o iau la stânga, în ideea că direcția e corectă. Nu știam însă că mă așteaptă o urcare de 250 de metri care îmi scoate și ultima picătură de apă de sub piele. Odată ajuns în pas, oboseala este îndulcită de plăcerea priveliștii care mi se deschide... întreg lacul Titicaca la picioarele mele, insulele mari Amanatani și Taquile și cele mici, Soto și Campanario. Pentru cei care nu înțeleg de ce unii călătoresc cu bicicleta, ei, astea sunt unele dintre momentele care te răsplătesc dublu pentru efortul depus. Îmi continui drumul prin micile golfuri ale lacului spre Tilali. Malul lacului este dens populat, așa că întotdeauna mă prinde cineva la o poveste. Ajung în sfârșit la o barieră și mă gândesc că asta e vama. Pare destul de părăsit locul, dar iese până la urmă un polițist. Îi dau pașaportul pentru a-mi pune rapid ștampila ca să continui urcarea - era deja pe înserate, începuse să bată un vânt puternic și vroiam să găsesc un loc frumos de cort cu priveliște spre lac. Mai întâi a trebuit să-i explic polițistului cum și unde să-mi pună ștampila fiindcă dădea impresia că nu știe. Nu era de mirare, fiindcă țărmul nordic nu prea este pe circuitul turistic, iar acest punct de trecere nici nu este cel principal. Cu ștampila în pașaport și apă în bidoane „am început să urc”, care s-a dovedit a fi mai lungă și mai grea decât credeam. După 2 km ajung la o bornă de frontieră - Hito 3 - în dreptul căreia fac pozele obligatorii de trecere a frontierei. Un câțun se răsfiră pe colinele de aici. Soarele apune și scaldă tot lacul într-o lumină portocalie, caldă. Urcarea nu s-a terminat și continui. Am eu un fix cu urcările înainte de culcare: trebuie să-mi pun cortul pe cât posibil în pas sau după el - nu-mi place să încep ziua următoare cu o urcare, însă văd că se întuneacă tot mai mult și nu-mi dau seama cât mai am de urcat. Altimetrul arată deja 4150 m, 500 de metri deasupra lacului. Pe o mică terasă agricolă la marginea drumului găsesc în sfârșit un loc potrivit pentru cort și mă opresc. Ce priveliște... ➤

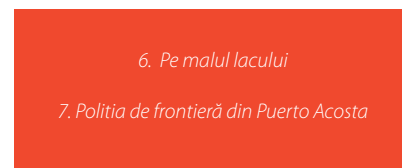
3

3. După Huancane, șoseaua de pe malul lacului

4. Pe bac trecând strâmtoarea Tiquina

5. Vederea spre lacul mic, Huinaymarka

6. Pe malul lacului

7. Politia de frontieră din Puerto Acosta

Urcarea nu este așa lungă și ajung din nou la altitudini mari (4250 m) urmează o coborâre accentuată până în Puerto Acosta, prima localitate boliviană. Polițistul de frontieră se bucură de vizita mea, stăm puțin la povești și îmi „rezolvă” pașaportul. Mă gândesc că totul e în regulă și liniștit plec mai departe spre Escoma. Brusc se produce o rupere de nori și în ultimul moment apuc să mă refugiez în clasa unei școli. O ploaie torențială de peste o oră cade peste satele de aici și unele părâuri se umflă și surpă drumul. Copiii, după ce trec peste pragul de timiditate, încep să mă bombardeze cu întrebări și să-mi arate ce învățaseră în ora de matematică, așa că mă trezesc dintr-o dată în postura de învățător. Câtă energie pot să aibă acești copii. Cu un „la revedere” în română proaspăt exersat, în cor își iau rămas bun de la mine, iar eu pedalez ultimii kilometri pe un drum vălurit (parcă aș merge pe o placă de azbest) până la Escoma. Spre marea mea surprindere găsesc la o școală internet și mă pun la curent cu viața de acasă și din lume.

Din Escoma, drumul este aproape ca și, asfaltat și cu ajutorul unui puternic vânt de pupă, ajung în puțin timp în satul Carabuco unde tocmai se ține sărbătoarea patronului protector al satului. Tot satul era în piața centrală și urmăreau cum defilează diferitele grupuri folclorice. Pe marginea străzilor se vindeau băuturi și chicharron con canchita, jumări cu bucăți de carne fripte în ulei și porumb uscat prăjit... delicios și o bombă de energie. La 15 km după Carabuco ies din drum și mă îndrept spre lac unde și găsesc un loc ce îndeplinea condițiile ideale pentru cort – priveliște frumoasă, ferit de vânt și puțin în pantă. Asta avea să-mi fie de folos noaptea, când timp de douăzeci de minute a căzut o cantitate enormă de apă din nori. Pe tot dealul din spatele cortului apa nu s-a infiltrat și s-a scurs pe versant, astfel că m-am trezit cu o pânză de apă curgătoare sub cort. Folia protectoare era aranjată bine și nu a intrat un strop de apă în „casă”. Sătenii îngrijorați mă întrebau dimineață cum am reușit să dorm și dacă nu mi-a luat apa ceva din lucruri. O mamă tânără cu copii mi-au și adus niște frunze de lămâie pentru ceai.

lau micul dejun, strâng cortul și mă urc din nou pe bicicletă. O pedală începe să joace și îmi trebuie o cheie tubulară ca să o strâng; opresc un jeep și „listo”, problema rezolvată. Sunt în formă bună astăzi și cu vântul puternic de pupă „mănânc” kilometri. Avansez foarte repede. Las în urmă Ancoraimas, Achacachi și Huarina. Drumul se îndepărtează de lac la un moment dat și revine la malul lacului mic, Huiñaymarka. Sunt încă 40 de km până la strâmtoarea Tiquina care desparte lacul mic de lacul mare. Un ultim pas de 4000 de metri înainte de strâmtoare îl urc scurt după apusul soarelui. De aici se pot vedea cum se înalță maies-

tuos Cordillera Real și vârfurile Huayna Potosi și în depărtare Nevado Illimani. Pe un teren de fotbal din San Pablo, direct pe malul lacului îmi pun cortul și pregătesc meritata cină – pedalasem 114 km.

Ultima zi am noroc de soare și vreme bună. Mă urc pe unul dintre bacuri și traversez strâmtoarea. Începe o urcare lungă de 25 de km și 600 de metri diferență de nivel, cu mici porțiuni plane. Surprizele vin după câte o curbă când se deschide priveliștea spre lac. Am impresia că este o mare, la orizont nu se recunosc malurile lacului și cerul se unește cu oglinda apei. Cu o suprafață de 8490 km², Titicaca este de altfel cunoscut și ca marea interioară a Americii de Sud. Este considerat și cel mai înalt lac navigabil din lume.

O ultimă lungă coborâre mă aduce în orașelul Copacabana. Este localitatea cea mai importantă de pe partea boliviană a lacului și catedrala din centrul orașului adăpostește Virgen de Copacabana, Fecioara din Copacabana. Anual, zeci de mii de credincioși vin aici pentru a vedea Fecioara și pentru a fi binecuvântați de ea. Pe străzi se vând și multe suveniruri, Copacabana fiind de altfel și principalul punct turistic din zonă. De aici, bărcuțe ale localnicilor pleacă zilnic spre Isla del Sol și Isla de la Luna, două insule, vechi centre rituale ale incașilor. De trei zile visez deja la păstrăvul pe care-l voi mânca în piața municipală, țin minte cum în 2002 venisem pentru câteva ore aici și cum am rămas surprins de cât de ieftină poate să fie mâncarea în Bolivia, un păstrăv cu cartofi prăjiți și salată la 1 EURO.

Cinci kilometri după Copacabana se află frontiera. Intru în biroul de migrare și prezint pașaportul pentru ștampila de ieșire din Bolivia. Ofițerul ezită să-mi pună viza și se reîntoarce după câteva minute dintr-o cameră. „Hay un problema” – avem o problemă... Îmi expirase viza de o zi plus că ea nici nu ar mai fi fost valabilă, fiindcă intrasem deja o dată cu ea. Pe lângă asta nu aveam nici ștampila corectă de ieșire din Peru și de intrare în Bolivia, deoarece poliția de frontieră nu este abilitată să efectueze controlul migratoriu. Mă aflu deci ilegal în Bolivia. Obişnuit cu astfel de situații din turele precedente, a trebuit să negociez „amenda”. Ne-am înțeles la o sumă rezonabilă de 12 EURO, mai ieftin decât amenda oficială de 80 de dolari și drumuri spre La Paz pentru a recupera pașaportul. Vameșii peruani n-au zis nimica și 20 de minute mai târziu mă urcam deja în Yunguyo într-un bus spre Puno, de unde în aceeași seară am luat alt bus spre Arequipa – mă aștepta serviciul următoarea zi.

Astfel am reușit să închid cercul în jurul lacului Titicaca. Fascinația lacului a rămas, am câștigat încă o experiență și convingerea că bicicleta este modul cel mai plăcut de a călători mi s-a confirmat din nou. ✱